

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

<p>Előfizetési ár: Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve: Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K. Egyes szám ára 15 fillér.</p>	<p>Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Felelős szerkesztő és lapkiadó-tulajdonos: Thierfeld Dávid. Szerkesztőségi és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.</p>	<p>A hirdetések díját jutányosan számítjuk. Nyílt tér: soronként 20 fill. Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő. Kéziratokat nem adunk vissza.</p>
--	---	---

Res urbana.

Az önzés az emberi jellemvonások között a legfelülőbbek közé tartozik és hogy ha a kellő korlátok közé szorul, akkor korántsem elítélendő, hanem ápolandó és istápolandó. Hiszen fejlődés és tökéletesedés tőle indul ki és a köz általa éppen annyit nyer, mint az egyén, vagy szervezet.

Ezt a mai társadalom már régen belátta és szerkezete is olyan, hogy a jogos önzés előtt tárt kapukat nyit és nem itéli el azokat a törekvéseket, a melyek nemzetgazdaságtani tekintetben hasznot hajtóknak ígérkeznek. Legyen ez a haszon akár anyagi, akár szellemi. A megbírálás szempontjával csak azt az álláspontot választja, mennyire képes a jogos önzés a köznek a javát is előmozdítani.

A munkafelosztás elve teljes uralomra jut e törekvésnek honorálása által, mert amit a résznek engedélyez a társadalom, az az egésznek javára fordíttatik.

Mikor mi szerény vidéki lapunkban a helyi érdekű kérdéseknek a legnagyobb örömmel megnyitjuk a hasábo-

kat, akkor jól tudjuk, hogy jogos önzésből ugyan, de mégis az egész társadalom hasznára elkövetünk mindent, ami felfogásunk szerint városunk javára szolgálhat. Az a legfőbb vágyunk, hogy városunk a legjobb eszközökkel és a legelőkeltebb fegyverekkel lépjen a versenyző községek közé, önön magunknak ohajtjuk a legjobbat, ám-bár eszünk ágába se jut más községektől a törekvés jogát ez irányban elvitatni.

Jogos önzés szól belőlünk, mikor azt akarjuk elérni, hogy a forgalom minden tekintetben fokozódjék a mi városunkban, hogy mint székváros az egész vármegyére kulturális tekintetben a legüdvösebb befolyást gyakorolja, hogy megelégedett lakossága gyarapodjék minden tekintetben. Sorra fogjuk venni a város érdekét érintő ügyeket és kellő tárgyilagossággal megítélve a helyzetet, a visszas állapokat megszüntetését szorgalmazni és üdvös ujitások életbeléptetését megpendíteni fogjuk.

Az összes magyar törvényhatóságok székhelyei között alig van egy néhány, amelyek a most általánosan követett

decentralizáció elvénél fogva hiányában volnának az állami közigazgatás másodfoku hivatalainak. Alig van megyei székváros, amelyben pénzügyigazgatóság nem volna. És mi, mindannak dacára, hogy évekkal ezelőtt már kontemplálva volt, hogy Fogarason a pénzügyigazgatóságot felállítják, az irigység bizonyos nemével látjuk, hogy sokkal kisebb megyei székvárosokban már rég működik a pénzügyigazgatóság, és mi a lemondás keserű érzésével egy-egy kövecskét se mozdítunk meg, hogy a régen táplált ohaj végre valahára beteljesüljön.

Főösleges dolgot mivelnénk annak az ecsetelésével, hogy mennyi közvetett és közvetlen haszon háramolnék városunkra, ha a pénzügyigazgatóság itt helyben volna; bizonyos az is, hogy a különböző adó-ügyek kezelésében a kincstár nagy megtakarításokat érne el. És csak azt akarjuk hangoztatni, hogy a nemzeti érdek megköveteli azt, hogy városunkban a magyar társadalom minél jobban gyarapodjék és szaporodjék. De számot kell vetni azzal a körülménnyel is, hogy a vármegye terü-

Koldus az útfélen.

Rongyos öreg koldus kéreget az utcán,
Reszkető kezében egy horpadt hegedű;
Reggeltől napestig zokog a nótája:
Valamennyi nóta oly fájó, keserű ...!
A vigabbját réges-régen elfeledte.
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Szegény öreg koldus! mindig ott ácsorog:
Tikkasztó melegben, leghidegebb télen,
Rongyos gubájában, kopott hegedűvel:
Egyre sir a nóta a csendes útfélen ...
A halál, úgy látszik, rég' itt felejtette.
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Ha fegeteg van kűnn ... nincsen alamizsna:
Betér hozzánk gyakran, járea házról házra.
Orcáján az éhség ... az eső megrepte ...
Tudja, hogy minálunk igaz részvét várja.
Felmelegszik kissé ... falatját megette.
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Ugy szeretném tudni minden bűjűt-baját.
Sokszor elkérdezem ... nem igen felelget.

Csak egy árva könnyesepp perdül az orcáján,
Amint körülálljuk pattogó tűz mellett.
Ki tudja, mennyi bú viharzott felette! ...
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Hideg téli este ... lélek sínes az utcán.
Vén hegedűs koldus zörgeti az ajtót.
Betámolyog lassan erőtlen lábain,
Leroskad a székre, elejti a munkót ...
Fejéről a szélelész kalapját elvitte.
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Összegyűrt papíros megdermedt kezében.
Könyörög: olvassam, a „törvény“-ről kaptam.
„Öreg Bíró Márton, meghalt a rab fiad,
Vármegye börtönét elég soká lakta!“
Tíz évig nem látta ... el se temethette ...!
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Elképpend az öreg, odakap szívéhez.
Nem tud mit szólnani ... könnye se ered meg.
Csak néz ... néz merően, hamvadó szemével.
Azt hittem, szegénynek a szíve reped meg!

Mit ér még élete ... egy koldus élete?
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

Hosszan elbámulva lassanként felzokog,
A vén szív nem bírja fájalmának terhét.
Remegő ajakkal regéli a múltat:
Egy hosszú életnek temérdek keserét!
Könnyebb tán bánata, ha mással közölte.
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

„Volt egy szép leányom, viruló virágszál,
Volt egy derék fiam, áldott feleségem,
Mosolygó házikóm, cselédem, földjeim:
Legboldogabb voltam a földkerekségen.
A jó Isten adta, jó Isten elvette!“
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

„Ártatlan lányomat egy lator szerelme
Titokban elejté, mint tőr a galambot:
Szégyene, bánata elvitte a földbe,
Mint borus őszi est a lehulló lombot ...
Édes anyját a bú melléje temette ...“
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.

letén lakó polgárok mennyi csekélyebb költséggel tudnák megközelíteni a pénzügyi hivatalt, ha az a középpontban volna.

Valóban nem bírjuk belátni, hogy miért és min szenvedett hajótörést évekket ezelőtt a pénzügyigazgatóság felállítását célzó terv. De annyit tudunk, hogy városunkban minden előfeltétel megvan arra nézve, hogy majdnem nehézség nélkül el bírjuk helyezni éppugy a hivatalt, mint ahogy illő lakásokat tudnánk följárni az ide helyezendő pénzügyi tisztviselőknek. Nem is kellene új épületet emelni; tudunk városunkban egy teljesen alkalmas magánbirtokot képező nagy házat, a melyben kisebb-nagyobb átalakításokkal el lehetne helyezni az összes pénzügyi hivatalokat; tudjuk azt is, hogy a tisztviselők számára elegendő, jelenleg üresen álló lakást bocsáthatunk rendelkezésre.

Az azzal foglalkozott bizottság nyevenkét nagyobb lakást talált városunkban, amelyek minden percben kiadhatók. Igaz ugyan, hogy a háztulajdonosokkal tárgyaló bizottsági tagok nem mindenütt a kellő előzékenységre találtak és a tárgyalásokban kétféle irány jutott érvényre. Az egyik irány az, hogy az ide helyezendő tisztviselőket eleve oldalmazni kell a háztulajdonosok tulajdonított igényeivel szemben, vagyis más szóval az okadatolatlan házbér-emelést megakadályozni kell. A másik irány pedig a háztulajdonosok biztosítását kívánta abban a tekintetben, hogy a lakások átalakításával járó költségek megtérüljenek az által, hogy a lakást

*„Egyedül maradtunk a pusztán háztájón,
Nem kellett a munka . . . fiam is került.
Bujdosott naphosszat, egyszer csak azt hallom:
Lányom csábítóját megkapta, megölte!*

*Most már nincsen senkim . . . a sors befejezte!
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.*

*Hallgat a vén koldus . . . vége a regének . . .!
Veszi a hegedűt, elejtett mankóját:
Sorba elbúcsúzik, kezét is csókolna,
Aztán elvánszorog . . . „Csendes jó éjszakát!”
Csikorogva zárul az ajtó mögötte . . .
Vessetek egy fillért, ha jártok mellette.*

*Temető árkában egy rongyos holttestem;
Két kis korhadt fejűt ölel hideg karja.
Sikolt a téli szél, sűrűen hull a hó . . .
A fehér szemfedő lassan betakarja . . .
Sötét hollósereg kavarg felette.
Ássatok egy szűk sirt, ha jártok mellette.*

Fogaras, 1903.

Reider Béla.

kivevő tisztviselő hosszabb időre szerződést kössön a háztulajdonossal.

Mi mindkét irányban nyilvánított kívánságokat fölöslegeseneknek, sőt egyenesen károsoknak tartjuk az ügyre nézve.

Tény az, hogy lakás van; valamint tény az is, hogy az építési kedv a közel jövőben nemcsak lelohadni nem fog, hanem nagyobbodni is. Az új áll. főgimnázium építése elhatározott dolog és körülötte új építkezések minden bizonynyal eszközöltetni fognak. Így a meglévő rendelkezésre álló lakásokhoz még újabbak és bizonyára modernebbek is fognak járulni, úgy, hogy választékban hiba nem lesz.

A szabad verseny és semmi rendszabály által nem korlátozott szabad választás majd megteszi hatását, és teljesen ki van zárva az, hogy a pénzügyi tisztviselők közt akármelyik nehézségeket találja igényeinek megfelelő lakás kibérlésénél. A háztulajdonosok is befektetett tőkéknek biztos kamatoztatását el fogják érhetni állandó fizetéssel bíró intelligens bérlők szaporodása által.

Városunk érdeke épp úgy országos érdek, a helybeli magyar társadalom számbeli és intellektuális szaporodása egyszersmind nagy horderővel bíró nemzeti érdek, és alig hisszük, hogy a szűkeblűség, az ósdi felfogás utját állaná fölvetett tervünk kivitelenek. A lakosságnak hasznára lesz a pénzügyigazgatóságnak itt való felállítása és a közös érdek még csak közelebb fogja hozni városi lakosságunk egyes osztályait egymáshoz.

Igy jogos önzésből fakad a mi ohajunk, és előre látható, hogy az illetékes körök magukéva teszik nézetünket és városunk számára megszerzik a közös kívánságból ohajtott pénzügyi hivatalokat.

Symmachos.

Közigazgatási bizottsági ülés.

(vége.)

A kir. pénzügyigazgatónak február havi jelentéséből látható, hogy házbér- és házosztály-adó czimen a megye területére kivettett a múlt hóban 59968 kor, 77 fill., I. és II. oszt. kereseti adó czimén 142722 kor. 20 fill. A községek egyenes adófőkönyvei még nem zárattak le. Beszedett egyenes adó czimén 20060 kor. 81 fill., hadment. díj czimén 305 kor., betegápolási költség 102 kor. 70 fillér. A múlt évi befizetéshez képest kedvezőbb egyenes adóban 1268 koronával. A hátrálék 1903. február hó végével 195414 kor. 36 fillér egyenes adónál és 17300 kor. 25 fillér hadment. díjnál.

Telekkönyvi biztosítás 19 esetben 1409 kor. 51 fill. összeg erejéig kérelmezett. Üzemben volt 2 szeszgyár, üzemben kívül 1. A szeszgyárakban feldolgoztatott 154428 mé-

termázsa anyag és termeltetett 29513 hektoliter szesz. A szeszgyárakból elszállított adófizetés mellett 22756; adómentesen bel-földi raktárakba 56648; denaturálásra 1591 hektoliter fok szesz; befizettetett a szeszgyárosok által összesen 22726 kor. A bor- és husfogyasztási adók 42595 kor. 18 fill. erejéig biztosítva vannak. A jelentés tudomásul vétetett. Ezután 27 drb adó- és illetékügy a pénzügyigazgató javaslatához képest elintéztetett; ezek között Fogaras község előjárósága ellen kimondott felelősség alkalmazása is, mely utóbbi ügy intéztetett el, hogy a pénzügyminiszterhez javaslat tétellett, miképp a felelősség alkalmazását szüntesse be, mert tavasszal nem lehet pénzt behajtani, részint az uralkodott száj- és körömfájás járvány miatt, részint a galaczi hidnak hasznavehetetlensége és a forgalom megszünte miatt.

A várm. II. aljegyző előadása mellett elhatározott, hogy az ótöháni állami anyakönyvi kerületbe Craciun Miklós ottani segédjegyzőnek helyettes anyakönyvvezetővé való kinevezését a belügyminiszternél javaslatba hozza. Holbák község terhére, mely Brassó megyében fekvő Volkány községi anyakönyvi kerülethez tartozik, az anyakönyvvezetői hivatal dologi kiadásai czimén 85 kor. 14 fillért megállapít. Ezután Pozsorta, Kisvajdalfalva, Nagyvajdalfalva, Ludisor, Ó- és Ujsinka, Ó- és Ujtóhán, Holbák, Alsóárpás, Kisberivoj, Illény, Galacz, Rensor, Herszény, Sebes, Marginén, Vojla, Drideff, Alsószombatfalva, Nagyberivoj, Kopacsél, Alsó- és felsőporumbák, Oláhujfalva, Gajná, Sárkány községek részéről kimutatott behajthatatlan utadók törlése és más pótdátórlési ügyek lettek elintézve.

A kir. ügyész jelentése szerint a múlt hóban a megye területén levő három járás-bírószág fogházaiban összesen 57 egyén és pedig 49 férfi és 8 nő volt letartóztatva; vizsgálati fogságban 1 férfi és 1 nő. A rend, fegyelem és tisztaság kielégítő volt és fenyték nem alkalmaztatott. Bünvádi feljelentés összesen 28 lett téve, ebből 9 élet és testi épség, 15 vagyon, 2 hatóság elleni erőszak, 1 hamistanuzás és 1 véderő elleni vétségek, illetve büntettek miatt.

Az árvaszéki elnök jelentésében munkaejét kér s a felmerült nehézségekről és tulhalmozott munkáról panaszokdván, a közigazgatási bizottság intézkedett, hogy egy újabb irnoki állás rendszeresítették, mely az ujonan életbeléptetett, ugynevezett egyszerűsítési eljárás folytán szükségesnek bizonyult. A vármegyei tiszt ügyész előadása mellett az 1902. év IV. negyedében idegen bíróságoktól a községi bíróságokhoz és a kisebb polgári peres (bagatell) ügyek forgalmáról betérjesztett jelentések tudomásul vétettek.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint február hóban Kucsulátán az állami, Sebes, Illény, Dezsán, Szeszcsor Szevesztrény és Netot községekben a gör. kath.; Hurez és Bráza községekben a gör. keleti felekezeti; Vajdarécsén a községi és Fogarason az ev. ref. felekezeti fiu- és leányiskolákat látogatta meg. Kifogás csak a netoti gör. kath. felekezeti népiskola ellen merült fel és a bizottság a szükséges intézkedést megtette. A tanítók és községi előjáróság ellen emelt 3 panaszos ügy az előadó javaslata szerint elintéztetett. A gazdasági ismétlő iskolák szervezése iránt az utasítás a járási főszolgabíróknak kiadott.

A kir. főmérnök javaslata szerint Kucsulata község képviselőtestületének felelőse az ottani mozgóposta tárgyában, nemkülömben a Mundra—Todoricza—Bucsum-larkaiczai viczinális közut tárgyában beadott felelőse kiegészítés végett kiadattak.

A tisztii főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot a megelőző hónapokhoz képest kedvezőbb, mert a meghülésből eredő betegségek ritkábban merültek fel és kedvező lefolyással. Február hóban megvizsgáltatott 3 vendéglő, 23 iskola, 4 vágóhid, 3 mézszárszék és 24 koresma kielégítő eredménnyel. A fertőző betegségek közül ronsoló toroklob 6 esetben (Alsómoesen, Fogarason és Sárkány községben) fordult elő, melyek mindenike beoltatott és gyógyult. Vörheny 14 esetben (Grid, Zernest, Fogaras, Mundra, Töresvár községben) fordult elő, melyek részben gyógyultak. Vereshimlő 19 (Fogaras, Sárkány, Alsószombatfalva községben) esetben fordult elő, melyek részben gyógyultak. A megyei közkórházban január hó végén további ápolás alatt maradt 48 beteg, februárban felvétetett 43 beteg, összesen 91 beteg, kik közül gyógyultan elbocsátatott 38, javulva 5, meghalt 4 és február végén további ápolás alatt maradt 44 beteg.

A jelentés tudomásul vétetett.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárta.

A Városligetről.

Városunk ezen egyedüli mulató helye gyarló állapotban van, s mint e lapok hasábjain olvastam, »kidőlt-bedőlt az oldala, oda jár az isten nyila...« kifejezés méltán reá illik s magam is igen találónak tartom.

Mindennapi utam mellette vezet el s mindig szájalommal tekintek a rozoga, kidőlt-bedőlt oldalu vendéglői épületre, melynek penészes, dohos levegője még a fák kellemes illatát is megmételtyezi; bizonyos lehangoltsággal nézem azt az alacsony, dűledező táncztermet, melynek sötét, nedves és poros levegőjében a kilyuggatott padlón egészségük veszélyeztetésével tánczolnak majálisokon gyermekeink, s bámulom azt az izléstelen félszert, mely a mulató s talán üdülő közönségnek árnyékot van hivatva adni s melynek fedele alatt a közönség azon hitben ül, hogy talán százados tölgyek terebélyes koronájának árnyékában hűsöl.

Fájdalmas érzéssel látom napról-napra, miként készül egy-egy öreg égerfa kidőlni a már nagyon is megritkult égeresből, s szomorúan tapasztalom, hogy még csak néhány évig lesznek képesek árnyékot nyújtani, s a fiatal hárs- és fenyőfák nyestetlen, idomtalan s nagyon megrongált koronái előre sejtetik velem azt, hogy az égerfák maholnap bekövetkező teljes kidőltével kavics- és homok-sivataggyá változik a közeljövőben ligetünk.

Apáink s tán inkább nagyapáink még terebélyes fák árnyékában szürcsölték a gondzó boroskát, de az unokák az árnyékot nem lelő homok-sivatagon összedől épületek romjai felett egy szebb mult emlékein keseregve, átkot fognak szórni mi reánk, kik semmit sem tettünk s nem gondoskodtunk arról, hogy egyetlen kiránduló helyünket szépitettük, fejlesztettük volna s a modern kor színvonalához mérten legalább a feltétlenül szükségessé váltak volna el, s ha

egyebet nem is tettünk, legalább befásításáról gondoskodtunk volna.

A déli Kárpátok vadregényes, erdőborította bérezeivel koszoruzott vármegyénk és városunk egyetlen kiránduló árnyas helye a Városliget.

Mi történt elige fejlesztése tekintetében két évtized óta? Csupán annyi, hogy egyetlen séta-utját fenyőkkel szegélyezték s a »Papirmalom« elnevezés helyett Városliget névvel illetik.

Nagyon kevés ez két évtized alatt, mert ennyi idő alatt paradicsommá lett volna fejleszhető, míg most higgye el nekem a nyájas olvasó, hogy alig tíz év múlva Városligetünkben árnyékot csupán az a fedett szín fog nyújtani s majálisainkat ponyvasátrák árnyékában tartjuk meg.

Gyermekkorom óta már csak egyharmada áll az árnyékot adó égerfáknak, s mindenki láthatja, hogy ezekből is minden tavasszal 8—10 kidől, sőt sok esik a fejszének is áldozatul. Az a néhány fenyő, az a néhány görbe, elkoresosodott hárs árnyékot adni nem fog soha és az árnyas liget, ózondus levegőjü kiránduló hely, a Városliget egy-két évtized múlva nem lesz s akkor régi nevét (»Papirmalom«) ismét felveheti.

Fejlesszük egyetlen kiránduló helyünket. Szépítsük, csinósítsuk s tegyük vonzóvá, kellemessé városunk közönsége előtt.

Fásítsunk, ez a legelső feladat. A még álló égerfák alá ültessünk hársat, fenyőt, tölgyet, akácot, szóval mindennemű fák, hogy azok idővel az égereket pótolják.

Nyissunk utakat s azokat szegélyezzük vadgesztenye-, hárs-, fenyőfákkal, s a tereken létesítsünk parkokat gyepszőnyeggel s ide ültessünk diszfákat és cserjéket, mint bizoniát, olajfát, thuját, vérbükköt, gömb-akácot, sóska-cserjét, aranyesőt stb.

Előre tudom erre a feleletet. Könnyű azt megírni, de tessék keresztül vinni.

Nohát ennek keresztülvitele könnyű, csak tekintsen el a város a fűkaszálas jövedelmétől.

Van városunknak kertésze, aki jelenleg semmit sem csinál. Igazolja állításomat az, hogy a séta-tér, utcák és városliget fái a sétáló közönség szemét kiütéssel veszélyeztetik, koronájuk égre nyulik, törzsük görbe.

Utasítsa az előljáróság őt, hogy fűskolat létesítsen és abban a séta-tér vadgesztenye-fáinak lehulló magvából miveljen vadgesztenye-fácskát, neveljen fenyő-, köris-, juhár-, akác-csemetéket; hisz ezeknek magvát könnyen maga is összegyűjtheti s ha pénzen kellene is beszerezni, ezen magvak rendkívül olcsók, alig 1 korona kilója.

Addig pedig, míg azok kiültetésre alkalmasak lesznek, kérjen az előljáróság az erdészeti hatóságoktól — mindenik erdész szívesen megteszi s közreműködésemet bármikor felajánlom — kiültetésre alkalmas fanemeket és ez alig kerül költségbe. Olcsón s talán ingyen is sikerül disz-cserjéket és fákát az alesuthi főhercegi kertészettől beszerezni és akkor a Városliget befásításának kérdése meg volna oldva, csupán bizonyos rendszer szerint kellene annak foganatosíttatnia, és ami földolog volna, a fűkaszálast, mely a fűcskák megsértését és megrongálását okozza, el kellene ejteni és csupán a fű óvatos kisarlózását lehetne megengedni.

Ily módon a fásítás — mely az első fő feladat, mert hiába állnának a ligetben a

legimpozánsabb épületek és legszebb játszótérek, ha a közönség árnyékot nem talál: nem keresné fel azokat — egy vagy két tavasszal meg lenne valósítható, csupán a gondozás maradna hátra.

A Városliget vonzóvá tételének a szórakozást és üdülést kereső közönség előtt főkélléke volna még annak modern berendezése. Értem én pedig ezt olyan képpen, hogy építendő lenne egy szép, kényelmes tánczterem, kioszkos vendéglői tágas helyiség, tennis, tekepálya, körhintá.

Ezek mind izlésesen lennének elhelyezendőek, egyes kis terecskék gyepszőnyeggel, szökőkuttal volnának ellátandók, a jelenlegi egyetlen sétatut helyett több ut lenne nyitandó, tisztán tartandó s ülőhelyekkel — jelenleg van öt — ellátandó.

Ez lenne a megoldandó kérdés nehezebben megvalósítható része, miután városunk vagyoni állapota, fájdalom, kedvezőtlen. Azonban szerény nézetem szerint egy, az ügyet szíven viselő, munkálkodni szerető s nemcsak a jelennek, hanem a jövőnek is élő érdemes előljáróság ennek is megtalálhatja a módját, sőt meg is kell találnia, mert a város közönsége feltétlenül megkívánhatja azt, hogy bár áldozatok árán is, egyetlen üdülő helye a kor színvonalán álló, kellemes szórakozást nyújtó, modern berendezésű helylyé tétessék.

Szóljunk tehát többen a tárgyhöz, hányjunk és vessük meg a kérdést minden oldalról, mert megérdemli, hogy azzal foglalkozzunk.

En szerény és igénytelen nézeteimet előadtam s biztosíthatok mindenkit, hogy nem a feltűnni vágyás, nem rossz indulat és nem az előljáróság működésének kritizálása vezetett, hanem a Városliget jövője iránti meleg érdeklődés. Zankó Emil.

Hogyan lehetne iparunkon lendíteni?

E czimen már garmadában hevernek a hozzászólások redakciónkban, mi azt mutatja, hogy a baj nagy s azt mindenki érzi.

E czim adja most a mi kezünkbe is a tollat, s készítené annak a fejtegetésére, hogyan is lehetne hát lendíteni a helyi iparon? De nem fejtegetjük, csak azt írjuk, hogy pártolni kell azt! Itt a hiba, hogy nem pártolja a közönség a helyi ipart, hasztalan akkor minden jó tanács! De hogy is pártolná, mikor a megye vezető férfiai adják a példát az ellenkezőre?

Fogaras valamikor virágzó iparral rendelkezett s ma már ennek romjain élünk. Hogyne, mikor a vezető elemek is előnyt adnak az idegennek, jobb a másé?

Nem pártolják a helyi sajtót, a megyei nyomtatványokat Baróthon és Brassóban készíttetik. Mi próbáltunk más városoknál kopogtatni munkáért, de mindenütt azt a választ kaptuk, hogy a helyi ipart kötelességünk támogatni.

Bezzeg itt nem így gondolkoznak, hanem éppen ellenkezőleg, ha olcsóbb is a mienk, mégis idegen iparost támogatnak.

Mig tehát ez az áramlat meg nem szűnik, addig vajmi keveset lendíthetünk helyi iparunkon s minden fölszólalásunk csak üres puskaporropogtatás lesz.

Fogaras vármegye bizottságainak és albizottságainak névjegyzéke az 1903. évre.

V. Állandó választmány.

Elnöke a főispán, akadályoztatása esetén az alispán. Jegyzője Bisztray József megyei I. aljegyző. A választmány közigazgatási és pénzügyi szakosztályokra oszlik. A közigazgatási szakosztály alelnöke Gróf de la Motte Arthur; tagjai: Simon Jenő, Makaveiu Jakab, Váró Béni, Zakariás Márton, Kovács Gábor, Dr. Rosenberger János, Danu Gyula, Schul József, Dr. Serbán Miklós, Dr. Fejérvári Adolf, Chisereanu Demeter. A pénzügyi szakosztály alelnöke Pánczél Károly; tagjai: Dr. Turcu János, Fridrik Géza, Dr. Senchea János, Steinburg Pildner Frigyes, Thierfeld Lipót, Fleischer Sámuel, Fleissig Lipót, Balla Károly, Henter Mihály és Benedek István. Egy tagsági hely üresedésben van. Hivatalból tagok: az alispán, vármegyei főjegyző, I. és II. aljegyzők, a tiszti ügyész, mint előadók.

VI. Törvényhatósági egészségügyi bizottság.

Elnöke: járvány esetén az alispán vagy törv. helyettese. Más esetekre az elnököt maga a bizottság választja. Jegyzője Jankovich Béla várm. II. aljegyző. Tagjai: Dr. Hochmann Nándor, Dr. Schul Albert, Dr. Lesmann Henrik jár. orvos, Dr. Dániel Ödön kórh. orvos, Dr. Hámorszky Oszkár jár. orvos (Zernest), Dr. Szabó György tiszti főorvos, Dr. Moldován György (Alsóárpás), Dr. Germanu Pompeiu (Sárkány), Stoika Simon (Töresvár), körorvosok; Mayer Ignác törvh. állatorvos, Imrefi Károly (Töresvár), Szegő Vidor Dénes (Sárkány), Zecha Nándor (Fogaras) és Pirit Gyula (Alsóárpás), járási m. kir. állatorvosok; Danu Gyula, Makaveiu Jakab, Balla Károly, Fleischer Sámuel lelkészek; Rauch István nagyközségi főbíró, Kovács Gábor főmérnök, Czinege Imre építész, Steinburg Pildner Frigyes gyógyszerész. Hivatalból tagja a helyben állomásozó honvéd-zászlóalj mindenkori főorvosa is. Egy tagsági hely üresedésben van.

VIII. Igazoló választmány.

Elnöke Dr. Benedek Ártur. Jegyzője Belle Sándor várm. főjegyző. Tagjai: Pánczél Károly, Danu Gyula, Balla Károly, Thierfeld Lipót, Rauch István, Steinburg Pildner Frigyes. Egy tagsági hely üresedésben.

VIII. Árvaszéki szavazó tagok:

1. Pánczél Károly. 2. Dr. Turcu János. 3. Danu Gyula. 4. Rauch István. 5. Dr. Fejérvári Adolf. 6. Max Tivadar. 7. Makaveiu Jakab. 8. Henter Mihály. A 8. alatti a városról eltávozott és így helyébe más lett választva a legközelebbi közgyűlés alkalmával.

Felhívás!

Lapunkból a hetedik számot bocsátjuk szét. Hogy a program-cikkünkben kifejezett irányhoz, elvekhez és eszmékhez hűek maradtunk-e, azt a n. é. olvasó közönség van hivatva elbírálni. Mi csak annyit bizonyíthatunk, hogy úgy a románok és németek, mint

a magyarok érdekeit lelkünkön hordjuk s mindent tárgyilagosan és hűen ohajtunk tolmácsolni.

Fájdalom azonban, hogy minden igyekezetünk mellett is testvér polgártársaink részéről mellőzve lettünk, eszméink, elveink, az összetartás hirdetése visszhangra nem találtak. Ezt az állításunkat legjobban igazolja az, hogy megyénk közös organumát: a lapot mellőzik és azt sem szellemileg, sem anyagilag nem támogatják.

Belátjuk azt, hogy legjobb volna három nyelven nyomtatni lapunkat, de az olvasó közönség is be fogja azt látni, hogy ez túlzott kívánság. Hiszen jelenlegi alakjában is, a közönyösséggel küzdve, alig állhatja meg helyét!

Mi azt hisszük, hogy a nyelv csak külső formája a gondolatnak, s nekünk fogarasiaknak kell, hogy minden tekintetben egy gondolatunk, tervünk, célunk legyen: s ez a város, a megye felvirágoztatása, békés és összefogó társadalom megteremtése.

Hogy miért választottuk gondolataink külső formájául a magyar nyelvet, erre vonatkozólag az ismeretes latin közmondással felelünk: „Si fueris Romae, Romano vivito more.” (Ha Rómában vagy, élj a római szokások szerint.)

A hozzánk tartozó falvak bírái és körjegyzői szintén a legnagyobb közönnyel viseltetnek irántunk, pedig mi az egész megye érdekeit akarjuk szolgálni. Helyt adunk a jogos és értelmes felszólalásoknak s még sem pártolnak úgy, mint kellene.

Ez nem jól van így! Félre a közönyösséggel, virágoztassuk fel a mindenki érdekét képviselő lapot.

Azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az akár német, akár román nyelven beadott cikkeket lefordíthatjuk és közölhetjük lapunkban s így a német és román gondolatoknak, eszméknek is helyet adhatunk lapunk hasábjain.

Ime példa erre mai számunk is, mely bizonyítja, hogy vármegyénk, városunk egyik kiváló férfiát: dr. Turcu János ügyvédet szerencsések voltak megnyerni lapunk részére, kinek nagybecsű munkájáról irodalmi rovatainkban bővebben emlékezünk meg, fölhíva arra olvasóink b. figyelmét.

Ez is biztosítéka annak, hogy lapunkat közkezdveltségüvé és általánossá igyekeztünk tenni. Ezuttal ismételve kérjük román és német polgártársainkat, hogy szellemileg és anyagilag pártfogolni sziveskedjenek, mert csak ha egy közös zászló alatt küzdünk, érhetjük el azt a célt, melynek szolgálatát és diadalra vitelét tüztük ki feladatunkul.

—ö.

HIREK.

— **Munkatársainkhoz.** Husvétitojásokkal szeretnénk meglepni lapunk t. olvasó közönségét; ugyanazért kérjük munkatársainkat, hogy lapunkat becses közleményeikkel — hogy azok el ne késsenek s ki ne maradjanak — április hó 5-ig fölkeresni sziveskedjenek.

— **Pályázat.** A helybeli m. kir. állami főgimnáziumnál — mivel jövőre a VI. osztály megnyílik — egy klasszikus filologus tanszékre pályázat van a vallás- és közoktatásügyi miniszter által hirdetve. A pályázat határideje: f. év május hó 1.

— **Pályázat.** A fogarasi m. kir. adóhivatalnál ujonnan rendszeresített, 1000 kor. évi fizetéssel és megfelelő lakbérrel javadalmazott s a fizetés kétharmadát tevő tiszti biztosíték letételével egybekötött adótiszti állásra pályázat van hirdetve. Határidő két hét.

— **Uj adótiszti állás.** A pénzügyminiszter a segesvári adóhivatalnál egy új adótiszti állást rendszeresített.

— **Ismét a sorozás.** Az obstrukció egyre tart, a sor alá kerülő ifjak nagy öröme. Honvédelmi miniszterünk már a harmadik terminust tüzte ki s most újból megmáskítja azt. Legújabb rendeletében a sorozást május 4-éről június 20-ára halasztja. Vajjon végbe mehet-e akkor is, az a jövő titka.

— **Néptanítóink figyelmébe.** Több esetről tudunk, hogy a korona és fillér számításban nagyon tudatlan a nép. Erre pedig igen nagy súlyt kell fektetni, mert egyes élelmesebb ember a szegény tudatlant érzékenyen megkárosíthatja. Ilyen eset történt e hó 20-án a kissinki vásáron, ahol is Vlád Lázár kálbóri lakos két ökröt vásárolván Driga Juon dragusi lakostól, az ökrök árában 100 forint helyett 100 koronást és 4 forint helyett 4 darab 10 koronást adott az eladónak. Egyik sem tudta a kezeikben levő pénz értékét, sőt Driga abban a hitben volt, hogy Vlád többet fizetett neki, mert a 10 koronás bankjegyeket felismerte, hogy nem 1 frtosok, de a 100 koronást nem. Másnap ő a vajdarecei vásáron szintén két ökröt vett Motok József szeszcsori lakostól, s ő is 100 frtba adta a 100 koronát, a 10 koronások értékéről azonban felvilágosította polgártársát. Később Motok rájött a turpisságra s panaszt tett a csendőrségnél. A közbelépő csendőrök azután alig tudták eligazítani a zürzavaros dolgot s meggyőződtek, hogy hallatlan tudatlanságban szenvednek az emberek. Ismételten felhívjuk néptanítóink figyelmét e körülményre.

— **A galaczi komp.** Ez a hiányos közlekedési eszköz ismét felszólulás tárgya. Eddig, hogy a gyalogosok a hidon is átmehtek, jó volt az intézkedés, hogy csak szekerek érkezése alkalmával ment át a komp. Most azonban, hogy a hidon nem lehet átmenni, sok kellemetlenség származik ebből. Magam is vártam egy óra hosszat, míg szekér jött s a révészek kegyeskedtek átvinni, hát még a szegény munkás nép! Sokszor egész délután várhat: míg kocsí nem jön, nem viszik át. Ezen segíteni kell.

— **A megyei közgyűlésről** szóló tudósításunkat térszűke miatt jövő számunkban közöljük.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban a márczius 15-iki ünnepekről referálva, tévedésből kimaradt egy név, mit ezennel készen helyre hozunk. E szerint a »Lauritsch«-szállóban tartott bankett alkalmával áll. főgimnáziumunk közkeveltségű tanára: Albert János felköszöntőt mondott a Székely-asztaltársaság nevében, az ő általános ismert lelkes, hazafias szellemével méltatva a nagy nap jelentőségét.

— **A kórházi hid.** Bámulatos az a lassúság, idővesztegetés, amit a kórház mellett levő hidépítésnél tapasztalunk. Napról-napra, hétről-hétre huzzák-halasztyják a dolgot minden ok nélkül. Mult év őszétől fogva fel van dulva az a rész s még mindeddig semmi látszatja sincs a munkának. Pedig most jó munkaidő van, a víz is kicsiny; vajjon megvárják, míg rendes szokása szerint megnő a patak s nem lehet majd dolgozni?

— **Elgázolta a kocsit.** Dr. Schul Albert 4 éves Henrik fiát f. hó 23-án d. u. 5 óra tájt Dubes Tendon netoti szekeres kocsija elgázolta, gyógykezelés alatt áll. A följelentés a tettes ellen megtörtént.

— **„Egy család tűzhalála“** címmel a budapesti lapokban megjelent s állítólag Berivoj községben történt családi tragikus esetre vonatkozólag sem a csendőrség, sem a rendőrség nem tudván semmit, a pesti lapok eme állítását hírlapi kacának vagyunk kénytelenek kijelenteni.

— **A nagymosás,** amely eddig csak a férjek réme volt, most már, amióta a marólug háztartásainkban használatba jött, a gyermekeket is veszélyezteti. Ez évben a harmadik marólug-mérgezés e héten egy 3 éves gyermeknél fordult elő és habár ez eset nem halálos, mégis hosszantartó súlyos szenvedésnek néz elébe. A gondos anyák előtt eléggé ismeretes a gyermekek szenvedélye: minden élvezhetőt és élvezhetelent szájukba vesznek. Mindazonáltal szükséges lelkükre kötni, hogy a marólugot tömör állapotban, aminőben a boltból hozzák, egy pillanatig se tőrjék házukban és hogy azt haladéktalanul a használatra alkalmas módon, minél több vízzel higítsák. A kereskedőket pedig újból figyelmeztetjük az 1900. évi július hóban kiadott főszolgabírói rendeletre, mely szerint 15 %-os lugoldatnál tömörebbet eladni tilos, az oldat mindig lakmuszszal világos kékre legyen festve és csak átlátszó jelzőcédulával ellátott, vagy ellátandó üvegben adható el; végre, hogy 10 éven alóli gyermeknek egyáltalában nem szabad kiszolgáltatni.

— **A városligeti vendéglő bérbeadása** még most sem lett végleg megállapítva, amennyiben Volf Károly megfélebbezte azt a határozatot, hogy Valther Károly kapja meg a bérletet. Kíváncsiak vagyunk ez ügyre, mert nemcsak a város, hanem a közönség érdeke is, hogy ügyes és nem haszonleső vendéglős legyen ott kint, egyetlen üdülő helyünkön.

— **Az Olt-utczában** a patakba szórt szemetet, valamint a patak partján rakott trágya-dombokat s az azokból kiáradó büzt ajánljuk az illető hatóság becses figyelmébe.

— **Pályatétel kitézése.** A »Fogarasi Ifjusági Egyesület« választmánya egy 3 koronás pályatételt tűzött ki, hogy buzdítólag hasson a tagokra s magukat a fogalmazásban gyakorolják. A pályatétel címe: »Az ifjusági egyesület célja és haszna.«

— **Baptista vendég.** Mihály Ferencz baptista mint hittérítő fog letelepedni városunkban s minden vasárnap reggel 8—11, d. u. 3—9, szerdán este 7—9, szombaton 7—9-ig istentiszteletet tart.

— **A tűzéség ujjászervezése.** E hó végén az illető bizottságok elkészülnek az új tábori ágyukkal végzett kísérletekről szóló jelentésekkel. Valószínűleg még a nyár folyamán elkészítik az új, gyorstűzelő ágyuk végleges mintáját s az új ágyuk beszerzése azután pénzügyi kérdés lesz. Ezzel párhuzamosan a tűzéséget is újjá fogják szervezni, s már a terv ki is van dolgozva.

— **A hadsereg lőügye.** A hadsereg lőügyéről szóló szabályzatot akként módosította a közös hadügyminiszterium, hogy az eladott lovak semmiféle hibájáért nem vállal szavatosságot.

— **A kuria határozata.** Legujabban a kuria azt a határozatot hozta, hogy a szatócs és mészáros nem lehet községi bíró, még pedig azért, mert a bírónak kötelessége a mészáros- és szatócs-üzleteket megvizsgálni, s ha magának is van üzlete, ennek a kötelezettségének önmagával szemben nem tehet eleget.

— **Házi tolvaj.** Vargha Elek helybeli szabómester jelentést tett a rendőrségnek, hogy a négy év óta nála lakó Fogarasi Tamás nevű inas huzamosabb idő óta a nadrágja zsebéből el-elcsenget egy pár koronát. Eleinte nem tűnt föl neki, de később, midőn mindig többet és többször lopogatott, figyelmes lett reá és följelentette. A vallatásnál kiderült, hogy apránként 60 koronát cipelt el. Ebből 40 koronát elköltött, 20 koronát pedig az udvaron levő szinben talált elásva a rendőrség. Az inasnak bűnös társai voltak a legények is. A tettes a helybeli kir. járásbírósnál föl lett jelentve.

— **Boszu.** Juon Mojsze Grávu lizsai lakost f. hó 15-én Krisztea György és Brotkirezán Juon, régebbi boszuból kifolyólag, orvul megtámadták és vasvillával összeszurkálták. Felgyógyulására hosszú idő szükséges.

— **A jámbor férj.** Persoin Juon zernesti lakos f. hó 17-én éjjel az ottani csendőrségre menekülve panaszt tett, hogy neje megverte, s miután attól tart, hogy az öt meg is öli, kérte a csendőrséget, hogy lépjen közbe. A harcziasszony később ígéretet tett, hogy nem veri meg többé férjét, s így a bocsánatot kérő férj alázatosan haza kullogott.

— **Tolvaj csavargó.** Lupu György ótoháni csavargó f. hó 19-én éjjel a Juon Stujka Serbán zernesti lakos padlására mászott, a honnét gabonát akart lopni. Azonban nyakon csípték s a zernesti csendőrségre vitték. Ez alkalommal kiderült, hogy a megelőző éjjel egy más embertől is lopott gabonát. A zernesti kir. járásbírósnak átadatott.

— **Orgia-hősök.** E hó 24-én d. u. 5—6 óra tájt Cornea György, Gizdid József, Piren Demeter, Piren Tódor és Droboi Tamás illényi lakosok részeg állapotban egy-egy vaslapáttal a kezükben oly utczai botrányt csináltak, hogy a rendőrség bekísérte őket a hűvösre s 50—50 korona erejéig megbüntette őket. Szabó József rendőr-örsvetető erélyes fellépése dicséretet érdemel.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépa-mag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Irodalom.

(Dr. Turcu János: *Kirándulások a barcasági és fogarasi havasokra. A román tudományos akadémia által 2500 frankkal jutalmazott mű.*)

Már maga a tény, hogy e mű egy tudományos intézet főjuttalmát nyerte el, szinte fölöslegessé teszi az ajánlást, mert amugy is ajánlja az magát.

Tekintve azonban, hogy vármegyénket és annak közönségét oly közről érdeklí, nem lesz fölösleges, ha e nagy hézagot betöltő művet a »Fogaras és Vidéke«-ben röviden, úgy szólva dióhéjban ismertetjük. Mert ilyen uttörő munkára már valóban régóta szükségünk van.

Itt vannak a mi Kárpátjaink, és bizonybizon, habár azoknak a tövén lakunk, alig ismerjük jobban a Himalájánál. Pedig mennyi gazdagságot rejthetnek azok magukban! És ki törődik azoknak földérintésével?! Hallom, hogy az árpási havasokban elsőminőségű márványra akadtak, a naszód-besztercei havasokban pedig rengeteg sok kénkövet fedeztek fel.

Dr. Turcu János ügyvéd, volt vármegyei főjegyző könyve, melyről ez alkalommal tér szűke miatt csak röviden szólhatunk és melyből az igen tisztelt szerző szives engedelmével lapunk valamely következő számában fogunk az olvasó közönségnek egy-egy önálló fejezetet bemutatni, abszolút becsü mű, mely az etnografia szempontjából rendkívül becses, a vidék történelmi múltját lépésről lépésre történelmi okmányokkal okadatolva mutatja be; nem mellőzi az egyes helyekkel kapcsolatos néplegendákat, sőt itt-ott még az egyes góczpontok fejlődésének irányát is kijelöli.

Írálya kifogástalan és folyékony. Élvezetel olvashatja az intelligens osztály épp úgy, mint a kevésbbé iskolázott.

Nagyon érdekesen írja le a Kárpátokat a Bucsectől kezdve egészen a Szurulig.

Nemkülönben történelmi szakavatottsággal tárgyalja röviden a törösvári vár múltját és ezzel kapcsolatosan Thökölnek Heisleren és Telekin vívott győzelmét. Nagyon részletesen írja le az erdélyiek ezen, a függetlenségért vívott harcát, mely Thököli teljes diadalával ért véget, mert a harc hőse mint egy második Hannibal az Alpeseiken, úgy tört utat a Királykövön át, ahol addig emberi láb nem hagyott hátra nyomot. Thököli vitéz magyar seregének a szive e harcban lobbant fel utoljára és utána az erdélyi fejedelemség már csak végnapjait élte.

Épp ilyen szakavatottsággal foglalkozik az érdekes szerző a hazánk történelmében oly dicső multu fogarasi várral is.

Könyvének egyik helyén utal a magyarok és románok közötti testvériségre. Ahogyan eddig jóban és rosszban megélték együtt, éljenek jövőre is mint testvérek, hogy mindnyájan meg legyenek elégedve — mondja a szerző.

Fogaras és vidéke multjával nagy részletességgel foglalkozik. Felsorolja a Fogarasra és vidékére vonatkozó s a vármegye levéltárában talált közérdekű és 1595—1800-ig terjedő okmányokat is. Egy másik jegyzékében megnevezi az 1507. évtől kezdődőleg mostanig az összes főkapitányokat és főispánokat.

Aki kezébe veszi ezen könyvet és tanulmányozza, meggyőződik, hogy e mű évek hosszas munkájának eredménye; éppen ezért nagyon kívánatos, hogy ezen kiváló tárgyilagossággal megírt munkát mentől szélesebb körben ismerjék.

A könyv különben hat fejezetre oszlik és végül összefoglalását adja az egésznek. Nem száraz, rideg mű. Minden tudományosság mellett is oly érdekfeszítő, hogy az ember sajnálja, mikor a végére ér. Legközelebbi számainkban hozni fogunk egyes részleteket, hogy olvasó közönségünk is élvezhesse e nagybecsű mű tartalmát.

Közgazdaság.

A gyümölcstermelés a nemzetgazdaság szolgálatában.

Amidőn gyenge tehetségemhez képest bátorodom a t. szerkesztő ur engedelmével a »Fogaras és Vidéke« cz. helyi érdekű lap szolgálatában szerény munkatársul szegődni, teszem ezt abban a tudatban, hogy ezzel csakis honpolgári kötelességet teljesítek. És egyben meg vagyok arról is győződve, hogy a kiadó ur lapja megindításával anyagi áldozatokat hoz a közjó érdekében. Rajtunk a sor tehát, hogy eme lapot szellemileg és anyagilag támogassuk. Mert nekünk százados mulasztásokat kell helyre-pótolnunk. A félhold, amely Damokles kardjaként csüngött hazánkon, legalább is száz évvel vetette vissza hazánk kultúráját.

Legfőbb igyekezetünk legyen hát ama százados mulasztásokat orvosolni, mert ellenesetben hazánk népének anyagi helyzete jövőre sokkal ijesztőbbé fog válni, mint amilyen jelenleg.

Az európai népek és országok gazdasági harcából, amely az egész vonalon megindult, hazánknak győzedelmesen kell kikerülnie, mert különben sorsa le van pecsételve. Mert ma és a közeljövőben a népek sorsát nemcsak az ágyuk hatalma, hanem első sorban a jólét vagy a szegénység fogják eldönteni.

Ennélfogva legfőbb létszükség, hogy gondoskodjunk a nép gazdasági érdekeiről is. A szellemi és gazdasági előhaladásnak párhuzamosan kell haladniok, ha azt akarjuk, hogy a proletár tudósok megszorodva ne lépjenek fel téves tanaikkal az őket tápláló anyaföld ellen.

Épp ezen oknál fogva kötelességünk a népet gazdaságilag abba a helyzetbe juttatni, hogy kicsiny gazdaságából, illetve ipari munkájából képes legyen családját tisztességesen fölnevelni és a folyton fokozódó államterheket hordozni.

Ime a tér, amelyen egy helyi érdekű lap oly messzeható szolgálatot tehet a vidék anyagi érdekeinek.

A »Fogaras és Vidéke« eddigi munkásságából meggyőződhetett akárki, hogy komo-

lyan és teljes odaadással igyekeznek a nemzet két napszámosa, a kigazda és kisiparos helyzetén javítani.

Ezeket előre bocsátva, bátor leszek a mélyen tisztelt olvasó engedelmével a gyümölcstermelésről, mint elsőrendű jövedelmi forrásról, egyet-mást elmondani.

Talán fölösleges emlitenem, mert sokkal általánosabban tudva van, hogy e téren földmivelésügyi miniszterünk az egész országot érdeklő akcióit indított. Ennek köszönhető első sorban, hogy a nép olcsó oltványokhoz juthat.

Ilyen értelemben működnek a községi faiskolák is. És mindezek dacára a gyümölcstermelés nem fog addig teljesen a nép között gyökeret verni, amíg a gyümölcsfák nevelése körüli teendőkkal meg nem ismeretjük. Épp ezért meg kell tanítani a népet a fák ültetésére, takarítására, koronájának nevelésére, a betegségek kezelésére és a gyümölcs hasznosítására.

Mert különben, ha meg is veszi az oltványokat, azok kellő gondozás hiányában a legtöbb esetben elsatnyulnak és tönkremennek.

Ezen ok miatt szükségesnek vélem, hogy minden községben a kellő időben megtanítsa a községi faiskola kezelője, ennek hiányában a néptanító, a felnőtteket az említett ismeretekre.

Czélszerűnek vélem továbbá, hogy különös tekintettel legyünk a gyümölcsfajokra is. A népet nemcsak őszi és téli, hanem a legkorábbi fajok birtokába is kell juttatni, hogy egész éven át gyermekeinek rendelkezésére bocsáthassa a zamatos gyümölcsöt.

E mellett pedig tudnunk kell, hogy a gyümölcsfa-nevelés hathatós tényező a közérkölesök javítására is. A fővárosban e tekintetben a virágneveléssel értek el szép eredményt. A gyümölcs élvezete előmozdítja az emésztést, ellensúlyozza az alkoholizmust és egy szakember szerint jó szer a hőképződés ellen is. És mindezeket eltekintve, a gyümölcstermelés általánosításával a nép egy biztos jövedelmi forráshoz jutna.

Példát vehetnénk e tekintetben szász ajku polgártársainktól, akik eme gazdasági ágat teljesen jövedelmezővé tették.

Megyénkben igen kevés helységben fogják fel a gyümölcstermelés valóban jövedelmező voltát. Mi több, megtörtént, hogy vármegyénk t. főmérnöki hivatala által az utmentén ültetett gyümölcsfákat eltörték. Megtették ezt, mert még a XX. század elején se képesek műveletlen voltuknál fogva a gyümölcsfák áldását felfogni. Ők nem tudják, hogy ha elpusztítanak a földről az összes élőfákat, megszünnék a vegetáció, a minek következtében az ember éhen halna meg.

Ez a példa is mutatja, hogy mennyi teendő vár reánk az alsó néposztály művelődési színvonalának emelésére.

Aki különben a népet ismeri, jól tudja, hogy az fogékony a jóra, szépre és hasznosra, csak fel kell őt világosítani.

Meg kell a népet tanítani az almabor készítésére, amely sohase hiányozzék a pinceszéből.

A gyümölcstermelés terjedésével városunk közönsége is sokkal olcsóbban lenne képes gyümölcs-szükségletét beszerezni.

Azonban működésünk e téren ne terjedjen csak a vidékre, hanem magára Fogarasra is. Városunkban is nagyobb lendületet kell ezen gazdasági ágnak vennie, hogy

érdemes iparos-osztályunk is el legyen az egész éven át gyümölcsfélékkel látva.

Vegyünk példát a nyugati népektől, ahol a statisztika adatai szerint egy-egy négyzet kilométeren 160-nál több lélek képes megélni. Náluk ugyanis nemcsak a kertek, hanem az udvarok is valóságos gyümölcsös paradicsomok, és ebből nagy összegeket raknak zsebre, mert a városok népességének rohamos szaporodása folytán beállott fokozódó fogyasztás mellett könnyen képesek gyümölcstermésüket értékesíteni.

Végül bátorodom még megjegyezni, hogy kötelességmulasztást követnék el, ha nem emliteném meg ez alkalommal is, hogy a főispán ur ő méltósága vezetése alatt működő vármegyei gazdasági egyesület vidékünkön e tekintetben széleskörű munkát végzett és végez.

Rajtunk a sor, hogy e nemes törekvéseket teljes erőnkkel támogassuk.

G. D.

A fogarasvármegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának ülése márcz. 20-án.

Elnök Bauszner n főispán üdvözölvén az egybegyűlt választmányi tagokat, megnyitja az ülést, melynek tárgyai közül kiemeljük a következőket:

Serbán Miklós orsz. képviselő és társai javaslatot nyújtnak be, mely szerint a vármegyei lakosság általános anyagi helyzetének előmozdítása és az egyes gazdasági ágak okszerű fejlesztése czéljából a gazdasági egyesület járuljon a földmivelésügyi miniszterhez azon kéréssel, hogy egy gazdasági vándortanítót nevezzen ki a vármegyei községek számára.

Balla Károly pártoló felszólalása után a javaslat egyhangulag elfogadtatott.

A tárgysorozat elintézése után Albáni Miklós azt az indítványt tette, hogy a havas-alji patakok pisztrángtenyésztésre rendeztessenek, mi által egy új kereseti forrás nyitható az érdekeltek részére; továbbá: a vármegye egy alkalmas helyén baromfitenyésztési telep létesíttessék; végül rendelkezésük el, hogy a községi faiskolákban tenyésztesse a Török Bálint, Tiroli üveg-alma és az Orbai megy gyögyi alma fajták, mint bő termésű, keresett piaci almák. A gazdasági egyesület intenzívebb működése és anyagi támogatása czéljából a vármegye bevonását indítványozta.

A bizottság általános helyesléssel fogadván az indítványt, annak részletes tárgyalását az április 17-én tartandó közgyűlésre tűzte ki. Érdeklődéssel várjuk a közgyűlés határozatát.

Szerkesztői üzenetek.

Gy. S. Helyben. Kérjük nagybecsű munkádkodását továbbra is.

B. B. Helyben. A témát folytatjuk.

Z. E. Helyben. A közérdekű cikket nagyon köszönjük, kérjük máskor is.

Egy lantos búja.

„Magszánt a hold, meg mindenki,

Magszántál te is s e keblét

Egy titkos bú még emészti

S ez oka, hogy vig nem lehet.“ . . .

Mi is szánakozásunknak adunk kifejezést! . . .

Petty. A „Gondolatok“ egészen a mi utunkon járnak s a jövő számban testet is fognak magukra öltetni.

J. L. Miskolcz. Igért tárczáját várva várjuk.

Eladás

Főraktár:

súly szerint

Thierfeld Lipót

K. 1.50

vas- és vegyesáru-

és

kereskedése

K. 1.90.

Fogarason.

70

Minden valóban praktikus

háziasszony, aki a zománcz-edény minőségét nemcsak a szín tisztelősége után ítéli meg, hanem a használatban való tartósságra és olcsóságra is súlyt fektet, most csakis szürkére zománczozott

„SECESSIO“-edényt vesz.

Westen P. betéti társaság Pozsony Ligetfalu.

Főraktár:

Thierfeld Lipót

vas- és vegyesáru-

kereskedése

Fogarason.

Eladás

darab szerint
eredeti gyári

árakban,

fennfekvő

gyári árlap

után.

5-6

THIERFELD LIPÓT FOGARAS, FŐTÉR 1. és 2. SZ.

Szezon-cikkek!

Szezon-cikkek!

Ásványvizek tavaszi gyógykurához,

1903. évi töltés.

Előpataki, répáti és borhegyi vizek főraktára.

Minden héten érkeznek friss szállitmányok, és árusítom egész ládák vételénél magas kedvezményvel, kicsinyben és forrási árban Továbbá tartok: Borszéki, Matild, Budai-Horgony-, Herkules-, Zrinyi- és Arany-János-keserű vizeket, Karlsbadi Mühlbrunn, Schlossbrunn, Sprudel, Marienbadi-Kreutzbrunn, Selters, Giesshübl, Salvator, Margit Gleichenbergi, Roncegno stb.

Mindenféle magvak u. m. lóhere, luczerna, perje, takarmányrépa, dug-hagyma, valódi erfurti főzelék, konyha- és virágmagvak stb.

Egyedüli raktár **Beocsini Portland- és Roman-Cementben** gyári áron.

Ugyszintén Brassói Portland-Cement. Kocsi-rakományban helyben szállitva külön egyezés szerint. — Folyton nagy raktárt tart szigetelő aszfalt-lemezekben s fodéllemezekben. Bitümen-aszfalt, vasgrendák (Traverzni) stb., Aszfalt természetes, Aszfalt-ragasz, Carbolineum, Stuccatur fonónád.

Különösen figyelemre méltó a **Berkes-féle EMKE padló-fénymáz** kipróbált és határozottan a legjobb, ezt igen ajánlom t. vevőim szíves figyelmébe. Egyedüli raktár

és elárusítás Fogaras vármegye területén

Thierfeld Lipót vas-, fűszer, porcellán és üvegkereskedése Fogaras.

69

Pichler-lovarda.

Csak rövid ideig tartózkodik Fogarason

Magasabb műlovaglás, lódomitás, ballet, köteltáncz, akrobata és légtornászati mutatványok.

Előadás záradékaul mindig nagy tréfás némajáték. — A szüneteket két kitünő bohóc mutatványai töltik ki.

Az előadások kedvezőtlen időjárás esetén is megtartatnak, mivel a lovarda teljesen fedett s így a t. közönség eső ellen védve van. — A műsor 12 válogatott pontból áll és mindennap változik. — Ünnepe- és vasárnapokon két előadás.

Pénztárnyitás este 7 órakor. — Kezdeté 8 órakor.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, állóhely 30 fillér; tíz éven alóli gyermekek ülőhelyre felét fizetik, állóhelyre 20 fillér. Katonák őrmestertől lefelé állóhelyre 20 fill., a többi helyekre a teljes belépti díjat fizetik.

A n. é. közönséget különösen arra bátorítunk figyelmeztetni, hogy társulatunkat ne méltóztassék ugynevezett vándor komédiásokkal összetéveszteni, mert mi **kizárólag elsőrendű művészeket** szerződtettünk, kik nagy városokban első rangú társulatoknál jó eredménnyel működtek, s így azon helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönség legmesszebb menő igényeit is kielégíthessük, miután nem kíméltünk sem költséget, sem fáradságot, hogy ilyen társulatot összeállítsunk. Számos látogatást kér tisztelettel

PICHLER M., igazgató.

68

Vadászok és vadászatkedvelők figyelmébe!!

Madarakat, emlős állatokat és állatfejeket bármikor átveszek szak-szerű, természetű ki-tömésre.

67 5-7 Tisztelettel

Krauss Károly,

Fogaras, Arpád-tér 5.

Hirdetés.

Apaffy-utca 14. szám alatti ház szabad köz-ből eladó.

Venni szándékozók bővebb felvilágosítást szerezhetnek

Botha Károly

66 3-3 tulajdonosnál.

1 rizsma fehér irodai papir	3.60 kor.
1 „ legfinomabb irodai papir	4.80 „
1 „ fogalmi papir	2.50 „
1 „ vastag fogalmi papir	2.80 „

Rendelésre meghívók mulatságokra, eljegyzési és esküvői meghívók, névjegyek — melyekből nagy választék áll rendelkezésre — a leg-modernebb kivitelben, legolcsóbban és gyorsan készíttetnek

Thierfeld Dávid

könyvkereskedése és könyvnyomdájában

65

Fogarason.

Fogarasi Takarékpénztár Részvénytársaság

Bethlen-utca 1. szám. FOGARASON. Alakult 1883-ban.

Elfogad betéteket

5%-os kamatoztatás mellett; a tőkekamat-adót az intézet közvetlenül fizeti.

Leszámitol váltókat

a lehető legjutányosabb kamattal mellett.

Jelzalog-kölcsönöket engedélyez

házakra és földekre a legelőnyösebb feltételek mellett.

Előleget ad

arany és ezüst tárgyakra, továbbá mindenemű állam-papírokra és sorsjegyekre az érték 70—80%-áig.

Elfogad megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására és azok szelvényeit beváltja.

64

Hivatalos órák:

7-20

vasárnapot kivéve, d. e. 9—12-ig, pénteken d. u. 2—5-ig.

Sz. 1438/1902.
tkönyvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a margineui gr. kel. hit-község végrehajtónak Judele Enesi György és társa végrehaj-tást szenvedő elleni 299 kor. 60 fillér tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró-ság) területén levő, a Marginen községben fekvő, a margineni 108. sz. tjkvben végrehajtást szenvedettek és Iose Enesi Judele, valamint Szimion Judele nevének álló A +

202 hrsz. egész ingatlanra 7 kor.

227, 228	»	»	63	»
615 hrsz.	»	»	42	»
657	»	»	17	»
692	»	»	28	»
797	»	»	10	»
787	»	»	13	»
805	»	»	16	»
819/1	»	»	27	»
945	»	»	13	»
987/1	»	»	11	»
1035	»	»	5	»
1556	»	»	9	»
2224	»	»	7	»
2232/2	»	»	22	»
2676	»	»	5	»
2677/2	»	»	8	»
3472	»	»	5	»
3482	»	»	11	»
4380	»	»	5	»
4382	»	»	5	»
4393	»	»	5	»
4468	»	»	11	»
4605	»	»	7	»
4788	»	»	6	»
4997	»	»	17	»
5125	»	»	11	»
5188	»	»	20	»
5193	»	»	8	»
5241	»	»	47	»
5323/2	»	»	30	»
5329	»	»	27	»
5614	»	»	72	»
5618	»	»	15	»

ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi május 5. napján d. e. 9 órakor Marginen megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1903. febr. hó 13-án.

A kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság.

Schupiter,
kir. albiró.

63

Sz. 1050/903.
tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Turku János végrehajtónak Monea Pavel végrehajtást szenvedő elleni 241 kor. 50 fillér tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró-ság) területén levő Strezakerczisora fekvő, a strezakerczisora 173. sz. tjkvben foglalt Monea Pavel, Tarcea Tanáse, Oana Don nevének álló

366 hrsz. egész ingtira 320 kor.

854	»	»	74	»
1316	»	»	30	»
1340	»	»	34	»
1410	»	»	11	»
1781	»	»	14	»
1900	»	»	19	»
2407, 2461	»	»	34	»
2538, 2539, 2542	»	»	20	»
2789 hrsz. egész	»	»	38	»
3165	»	»	10	»
3284	»	»	8	»
3354	»	»	9	»
3498	»	»	5	»
3667, 3668	»	»	17	»
3863 hrsz.	»	»	17	»
3959	»	»	4	»
790, 791	»	»	24	»
1297 hrsz.	»	»	33	»
1337	»	»	56	»
1345	»	»	27	»
1757	»	»	11	»
1911	»	»	18	»
2471	»	»	8	»
2551	»	»	5	»
2925, 2926	»	»	16	»
3279 hr.	»	»	4	»
3336	»	»	10	»
3485, 3486	»	»	9	»
3598, 3599	»	»	7	»
3738 hrsz.	»	»	9	»
3923, 3931	»	»	7	»
3963/1 hrsz.	»	»	7	»

elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi április 16. napján d. e. 9 órakor Strezakerczisora községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1903. febr. hó 2-án.

A kir. bíró-ság, mint telekkönyvi hatóság.

Schupiter,
kir. albiró.

62